

Doručak je poslužen na terasi. Doktor je otišao i Marko Timoleon je opet ostao sam u svojoj spavaćoj sobi. Dan nije dobro počeo; razgovor sa dr Patrikiosom ga je razdražio. Pozvao je poslugu telefonom da bi naručio još jednu šolju kafe i onda se zatvorio u svoj studio, da bi se bavio nečim dok ne dođu ostali gosti. I ta prostorija je bila opremljena s malo ukusa, uprkos naporima Olivije Timoleon da ublaži ispade svog muža: jedna od njenih navika bila je da unajmi unutrašnje dekoratere i povede ih u obilazak njihovih kuća razbacanih po svetu, da bi ovi onda preuredili prostorije po njenom ukusu.

To nije uvek uspevalo. Jednom je pokušala da preuredi *Sofiju*, ne znajući da je ta jahta za njenog muža svetinja nad svetinjama. Marko Timoleon, koji ju je sam projektovao i opremio, video je u njoj vrhunski izraz svog ukusa. Njena glavna prostorija sastojala se iz tri dela: spavaće sobe, mermernog kupatila i studija, sa panoramskim po-

gledom na more. Olivija Timoleon je sklonila venecijanske čaršave sa velikog kreveta, zato što su je podsećali na mrtvački pokrov, skinula je veliki Bakartov kristalni luster, ofarbala drvene zidove studija u narandžasto i na pod stavila tepih. Samo je kamin od lapis lazulija odoleo njenom besu, ali samo zato što nije znala čime da začepi veliku rupu koju bi njegovo uklanjanje ostavilo u zidu. Kupila je nameštaj od crne kože, hroma i stakla, koji je tada bio u modi, kao i okrugli vodeni krevet, toliko veliki da vam je na njemu bila potrebna pomorska mapa, da se ne biste izgubili. Često je donosila odluke ne razmišljajući o okolnostima ili posledicama, oslanjajući se na svoj dobar ukus i šarm u savladavanju otpora, ali tog puta je prevršila meru. Marko je kasnije svoju reakciju nazvao *Bitka za nameštaj*. Kada je video promene, obuzeo ga je takav bes da je to pretilo da rasturi njihov brak, svega par meseci posle medenog meseca. Na kraju do toga nije došlo, ali taj incident je napravio jednu od mnogih pukotina, koje će polako okončati njihov odnos, iako se nikada nisu zvanično razveli. Počeo je traži stari nameštaj, iz kabine u kabini, sve dok ga nije pronašao, očuvanog i na sigurnom, u brodskom skladištu, spremnog za slanje na neki azijski bazar, gde bi se već našao neko ko bi cenio njegov kitnjasti sjaj. Onda je naredio da se sve vrati tačno tamo gde je i bilo, da se zidovi prefarbaju, tepih ukloni, a vodeni krevet proda jednom akvarijumu. Posadu je proglasio odgovornom, dva meseca joj nije davao platu, ali najtežu kaznu je rezervisao za svoju drugu ženu: objavio je da od tog dana, njegova jahta više nema nikakve veze s njom.

Miris doručka koji se podizao ka njemu kroz otvoren prozor nije ga ometao. Seo je za radni sto, zapalio cigaru

i povukao nekoliko dimova, pre nego što je podigao telefonsku slušalicu. Način na koji se obraćao podređenima bio je grub i direktan; koristio je psovke izmirskih čam-džija, koji ni pticu s nebesa nisu mogli da obore, a da ne izgovore neku kletvu. Govorio je razgovetno, ali brzo, tako da su oni koji su ga slušali mogli da ga prate samo ako obrate pažnju. Dok je govorio, sunce se pomerilo i senke nameštaja na podu su postale kraće. Na drugom kraju sobe nalazio se projektor uperen u zid, a pored nje-ga gomila filmskih traka. Poslednji film koji je gledao bio je *Kum*, jedan od njegovih najomiljenijih filmova, koji se pojavio tri godine ranije i koji je, do tada, gledao trinaest puta. Filmove je gledao kasno noću, kada bi svi otišli na spavanje, sam, uživajući u kratkom zatišju: nema koraka, glasova, telefona koji zvone. Poslednji put kada je gledao film, uz nekoliko čaša viskija, obuzela ga je blaga dosada, bilo zato što ga je gledao već toliko puta, bilo zbog alkohola ili nečeg drugog, tako da je isključio projektor i ostao u mraku do zore, zureći u zatamnjeni zid.

I dalje pričajući preko telefona, nasuo je sebi šolju kafe, s tri kašičice šećera. Na zidovima su visile slike bro-dova iz trgovačke flote koju je izgradio u proteklih pola veka, među njima i slika prvog pravog broda koji je ika-da posedovao, starog, trulog teretnjaka, kojeg je namerno potopio, malo posle kupovine, da bi izvukao osiguranje. Ispijao je kafu sporim gutljajima, prekidajući da bi povu-kao dim cigare i oslušnuo zveckanje pribora za jelo na te-rasi na kojoj su njegovi gosti doručkovali.

Prijalo mu je što nije sam, ali opet nije bio raspoložen da im se pridruži. Dok je sedeo za stolom i radio, ispuni-lo ga je neko osećanje zadovoljstva, koje ga je podsetilo

na njegove mlade dane: oblaci su se za trenutak razili i kroz njih je zasijalo sunce. To nije dugo trajalo. Neko je pokucao na vrata i on je odobrio ulazak, ne pitajući se ko bi to mogao biti. Kada je podigao pogled, video je da je to bio Englez. Marko Timoleon je na njegov pozdrav uzvratim samo jednom rečju: „Sedite.“ Obavio je još nekoliko razgovora, spustio telefonsku slušalicu i podigao je opet, okretao broj za brojem, ne gledajući u brojčanic i iznenađivši osobu s druge strane trenutnom salvom pitanja o poslovnim stvarima. Konačno je spustio slušalicu i više je nije podizao.

„Razapinju me na krst, g. Forster“, reče. „A šta radi moje osoblje? Potpuno su beskorisni kao sledbenici.“

Pričao je svom gostu o poslovnim problemima s kojima se suočava kao da se obraća starom prijatelju, a onda se prebacio s toga da bi izneo svoje mišljenje o Vijetnamskom ratu i početku rata u Kambodži, ali ono što je najviše želeo da raspravi bila je priča koja se nedavno pojavila u novinama, o nekom japanskom oficiru koji je izronio iz džungle, s puškom i municijom u besprekornom stanju, trideset godina posle kapitulacije Japana.

„Znate koje su bile njegove prve reči?“, upita Marko Timoleon. *„Žao mi je što caru nisam služio na način koji smatram zadovoljavajućim.“*

Ustao je i otišao do prozora, i onda se zagledao kroz njega, s rukama na leđima.

„Nije služio svom caru na način koji on smatra zadovoljavajućim...“, ponovio je zamišljeno.

Njegov gost ga je posmatrao, ali nije ništa rekao. Marko Timoleon se okrenu od prozora.

„I kako ste danas, g. Forster?“

Ijan Forster, biograf Marka Timoleona, bio je visok čovek, ne stariji do trideset godina, čiji je konzervativni stil oblačenja više dugovao njegovim mršavim prihodima nego njegovom ukusu. Upoznali su se u Londonu, pošto ga je Englez mesecima pratio po prestonici, oko hotela i restorana u koje Ijan Forster nije imao pristup. Poslao mu je bezbroj pisama, u kojima je od tajkuna tražio intervju, ali sve što je ikada postigao bilo da dospe u adresar Timoleon Enterprises, Inc., što je značilo da je svakog Božića dobijao čestitiku sa odštampanim najboljim željama. Onda je počeo s telefonskim pozivima, ali oni su uvek bili preusmeravani na službenike za odnose sa javnošću, koji bi ljubazno saslušali njegov predlog o pisanju autorizovane biografije i onda ga odbijali. Nije odustajao i konačno je presreo Marka Timoleona u klubu *Anabela*, na Berkliju, tajkunovom omiljenom utočištu od nesanice. Obučen u crno, Marko Timoleon je sedeo na sofi, s nekom mladom ženom, koja nije bila njegova supruga. Pre nego što su telohranitelji stigli da ga zaustave, Englez je ponudio ruku.

„Ko si sad pa ti?“, upita Marko Timoleon.

„Vaš budući biograf.“

Marko Timoleon mu nije stegao ruku, ali je mahnuo telohraniteljima da se udalje. Pitao ga je od kada pokušava da dođe do njega i kada je čuo odgovor, zakikotao se.

„Kapi kiše dube kamenje“, reče.

Ijan Forster dodade: „I to ne na silu već tako što često padaju.“

„Poznajete Ovidija.“

„Lukrecija“, ispravi ga Englez.

„Naravno“ reče Marko Timoleon. „Ali, ako želite moju pomoć, morate se naučiti i laskanju.“

Kada je došao na ideju o pisanju biografije Marka Timoleona, Ijan Forster je još uvek bio honorarni novinar, koji je pisao za popularne časopise i bio plaćen po strani. Pošto nije mogao da plati troškove istraživanja koje bi morao da obavi, pokušao je da pronađe izdavača koji bi ga finansirao; ali, svi su odbili njegov predlog, upozoravajući ga na njegovu lošu premisu: bila je to priča koju su čitaoci već mnogo puta čitali. Onda je, u trenutku koji je u isti mah bio plod nadahnuća i očaja, Ijan Forster odlučio da zatraži podršku od glavne teme lično.

Marko Timoleon, tada u sedamdesetoj godini, bio je tema nekoliko biografija, od kojih nijedna nije bila autorizovana. Njegov život je privukao pažnju mnogih dobrih novinara, od kojih su neki bili bolji od Engleza, i koji su svom predmetu prilazili s mešavinom podozrenja i strahopoštovanja. On je odbijao saradnju, ali nije ih ni ometao, pričajući kako poštuje slobodu štampe, siguran da će, pre ili kasnije, razna plaćena piskarala početi da objavljuju svakakve izmišljotine o njegovom životu. Nije bio jedini izvor neistina o tome. Govorio je: „Ne kontrolišem svoju prošlost ništa bolje nego svoju budućnost.“ To nije bilo preterivanje. Opsednuti činjenicama, više nego istinom, novinari bi izokretali svoja otkrića ne bi ih uklopili u svoje zamisli, ali tako su samo stvarali nove zagonetke koje je trebalo rešiti i njihov plen bi im opet izmicao kroz mrežu.

Marko Timoleon je zbijao šalu s tim pokušajima, ubirajući korist od besplatne promocije koju su proizvodili, sve dok nije došao u godine kada mu je smrtnost pokušala na vrata i kada je morao da se zamisli. Uzeo je albume sa fotografijama, oduvao prašinu s njih i proučavao

deliće prošlosti čoveka koji nije mogao biti on. Doktor Patrikios ga je jednom pitao zašto uopšte želi da pomogne mladom biografu, kada tajkun ima toliko tajni koje treba da sakrije, sugerišući mu da je možda reč o nerazumnoj, ali neodoljivoj nadi serijskog ubice da će biti uhvaćen. Marko Timoleon ga je iznenadio jednostavnošću svog odgovora. „Želim da saznam istinu.“

I tako je rekao da, a Ijan Forster je od tada počeo da putuje prvom klasom, vazduhom, morem ili kopnom, da odseda u hotelima sa pet zvezdica i obeduje u gurmanskim restoranima, očekujući telefonski poziv koji bi mu zakazao intervju, koji se obično vodio kasnu noću, u nekoj od kancelarija Marka Timoleona širom sveta.

Dve i po godine su prošle od kada je Englez presreo Marka Timoleona u *Anabeli*, i biograf je bio rešeniji nego ikada da završi knjigu i objavi sve što je otkrio. Budio bi se usred noći i uranjao u bujicu starih knjiga, pisama i članaka, čitao intervjuje, poslovne izveštaje i društvene komentare, zapisivao datume i lokacije, koje bi trebalo dalje da istraži, isecao stare fotografije i kačio ih iznad radnog stola. Stalno je putovao i tako zaticao sebe na orijentalnim pijacama, u gradskim bibliotekama i javnim arhivama, gde je razgovarao s ljudima koji su tvrdili kako poznaju Marka Timoleona, u potrazi za odgovorom na tajnu čoveka koji ga ja plaćao, ali mu zapravo nije pomagao, sve dok nije posumnjao da stari tajkun u stvari i ne želi da vidi svoju biografiju odštampanu i da je za njega sve to samo zabava, koja bi trebalo da zadovolji njegovu radoznalost i koja će se završiti čim Ijan Forster otkuca poslednju reč. Njegova strahovanja su se pojačala kada je iskopao neočekivan delić informacije: kao mladić, Marko

Timoleon je imao ljubavnu vezu s drugim muškarcem. Englez mu je saopštio svoje otkriće, očekujući da ovaj padne u vatru, ali nije to bilo prvi put da ga reakcija njegovog predmeta iznenadi. Marko Timoleon je povukao dim cigare i prosto rekao: „To se nikada nije dogodilo.“

Nedelju dana pre toga, u Londonu, Ijan Forster je dobio avionsku kartu za prvu klasu, u koverti u kojoj se nalazila i pozivnica: *Gospođa i gospodin Timoleon sa zadovoljstvom vas pozivaju na proslavu dvadeset petog rođendana gospođice Sofije Timoleon.* Došao je na ostrvo u nadi da će ugrabiti priliku za još jedan intervju sa Markom, povodom knjige, pošto ga nije video duže vreme, i tog jutra je pokušao na njegova vrata da bi ga upitao mogu li da porazgovaraju. Zatekao ga je u nezgodnom trenutku. Marko Timoleon je išao u krug oko radnog stola.

„Hoće da me unište“, reče.

Posegnuo je rukom prema hrpi časopisa isporučenih prethodnog dana i podigao jedan s njegovom slikom na naslovnoj strani. Unutra je u jednom članku pisalo kako se njegovo carstvo nalazi u fazi nepovratnog opadanja.

„Da li sam ja neki dinosaur, g. Forster?“

Englez je prelistao članak, koji za njega nije bio novost. Vratio je časopis na sto.

„Niste imali običaj da se brinete zbog loših tekstova u štampi“, rekao je.

Bio je u pravu. Marko Timoleon je sa uživanjem pratio priče koje su ga opisivale kao sumnjivog lika, nepredvidljivog uma i kriminalne prošlosti, priče koje ga nisu ni omalovažavale, niti ismevale već uvek odisale određenom dozom strahopoštovanja. Ali, zaista je polako gubio rat s konkurencijom, kao što je gubio i bitku s vremenom:

od sinovljeve smrti, naglo je stario. Svakog jutra na licu bi mu se pojavile nove bore, a oči su mu tonule sve dublje u lobanju. Delovao je i odsutno – ali makar to nije bio znak demencije: pričao je o dalekoj prošlosti, kao o nečemu što je bilo juče.

„Morate mi pomoći da sročim odgovor“, reče Marko Timoleon. „Moramo demantovati njihove tvrdnje i zapretiti tužbom. Te laži me skupo koštaju.“

Ijan Forster je bio razočaran.

„Nadao sam se da ćete naći malo vremena da radimo na knjizi.“

„To će morati da sačeka.“

Mladić je izašao iz sobe i vratio se sa pisaćom mašinom. Marko Timoleon se zavalio u kožnu fotelju, zapalio još jednu cigaru i nasuo sebi još kafe. Njegov borbeni duh se rasplamsavao. Diktirao je s cigarom u ustima, s jakim naglaskom, koji njegov biograf i dalje nije mogao lako da razabere, čak i posle toliko intervjua. Počeo je bujicom uvreda, od kojih nijedna nije bila za objavljivanje, ali onda se polako smirio i povratio nešto od one razboritosti zbog koje je postao jedna od najbogatijih ljudi na svetu. Ono što je voleo više od svega bila je pobeda u raspravi, u čemu je uspevao zahvaljujući kombinaciji laskanja, zastrašivanja i lukavosti. Govorio je: „Čak i istina mora ponekad da slaže.“ Dugo su radili, uneli ispravke u pismo, prekucali ga, još jednom ga izmenili, sve dok nisu izgubili predstavu o vremenu. Iznenada, Marko Timoleon ga upita:

„Šta mislite o Sofiji, g. Forster?“

Englez nije znao šta da kaže. Stavio je prste na tipke mašine, kao da bi radije napisao svoj odgovor.

„Mislim da je ne poznajem dovoljno.“

„Ali, na osnovu onoga što znate.“ Marko Timoleon podiže naočari na čelo i počeo da čita pismo. „Na osnovu vašeg biografskog umeća. Vi ste biograf, zar ne?“

„Sviđa mi se“, reče Ijan Forster.

Marko Timoleon klimnu glavom. Uneo je nekoliko ispravki i vratio mu pismo.

„To je dobro. I ja je volim.“

Bio je to kratak incident, naizgled beznačajan, ali Englez će dobro zapamtiti to veče. Nošeno popodnevnim vetrom, udaljeno brujanje nekog aviona doprlo je kroz otvoren prozor. Marko Timoleon je prepoznao zvuk smrti svog sina: bio je to drugi „pjado“. Spustio je naočare na oči, ponovo zapalio cigaru i otpustio biografa. Mladić je stavio poklopac na mašinu, sakupio listove papira i izašao iz prostorije. Gusti dim cigare lebdeo je nepomično između poda i tavanice. Timoleonova kafa se odavno ohladila, ali on ju je ipak otpijao pomalo, da bi se smirio. Klima uređaj na zidu nije radio: posle sna od prethodne noći, naredio je da se svi klima uređaji isključe, osim onih iz gostinskih soba. Popodne je bilo vrelo i on je otišao do prozora, gde je stajao u snopu sunčeve svetlosti. Dok je posmatrao sletanje „pjada“, nije mogao da obuzda probadanje u srcu. Nebo je bilo mirno i vedro, a senka aviona, koji je išao pravom linijom, zatalasala se na površni mora. Hidro avion je blago dodirnuo vodu i počeo da se približava pristaništu, gde je posluga već čekala da prihvati uže i spusti brodske stepenice. U sledećem trenutku otvoriše se vrata i uprkos udaljenosti Marko Timoleon je, na čelu male grupe prijatelja, mogao da prepozna svoju drugu ženu, obučenu u belu midi haljinu, s belom kragmom, u